

Könyvtári HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XLIII. évfolyam 11. szám 1999. november Ára: 10,- Ft

**„...a főváros lakói idén 3 645 318,-Ft-tal
támogatták intézményünket.”**

Kedves Kolléga!

Köszönöm eredményes közreműködését abban a munkában, hogy az adózó polgárok a személyi jövedelemadó 1%-át egyre többen a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár javára ajánlották fel. Ennek következtében a főváros lakói idén 3 645 318,-Ft-tal támogatták intézményünket. Míg 1997-ben 3,3; 1998-ban 2,7 millió forintot kaptunk, addig az idei évben számottevően nagyobb összeg beérkezését könyvelhetjük el.

A korábbi hagyományoknak megfelelően a rendelkezésre álló összeget olvasóarányosan osztjuk fel, és elsősorban új dokumentumok és berendezési tárgyak vásárlására fordítjuk. Talán túlzás nélkül mondható; az olvasók, a könyvtárat használók így is kifejezték elismerésüket azért a munkáért, amelyet végzünk.

Ezt a dokumentumot az olvasóink által felajánlott személyi jövedelemadó 1%-ából vásároltuk.
Köszönjük.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani a könyvtár azon munkatársainak, akiknek módja és lehetősége volt arra, hogy intézményünk javára ajánlja fel adójának 1%-át.

Arra kérek minden munkatársamat, szolgálják az olvasókat és a könyvtárat a jövőben is hozzáértéssel, odaadással.

További eredményes munkát és jó egészséget kívánva,

tisztelettel és köszönettel:

Budapest, 1999. Október 13.

Dr. Fodor Péter
főigazgató

Könyvtári Napok 1999 krónikája a 2. sz. Régióban

Régióinkban idén a Könyvtári Napok he-tekig tartottak; szeptember 28-án indult és október 28-án végződött a rendezvényso-rozat. Sokszínű programot kínáltak a könyvtárak, sok helyen kiállítások, képző-művészeti bemutatók színesítették a „hát-teret”: Pápai Kata, kerámikus (XI/2.), Bényi László festőművész (XI/6.), Mindák Gergely (XI/4.), Mudroch Frigyes festőművész (XXII/1.), és Halpert Mária (XXII/2.), könyvtár-történeti kiállítás (XI/6.).

A Vízivárosi Olvasóterem vendége, Heller Ágnes filozófus nemrég megjelent, Bicikli-ző majom c. interjú regénye kapcsán nyúj-tott az elmúlt évtizedekről érdekes „kor és kórképet”.

Örmezőn Nyújtó Zsuzsa előadóművész Radnóti Miklós emlékműsora adott élményt diákoknak és vendégeknek egyaránt.

A Gazdagréti Könyvtár remek ötlete régi hagyományt elevenített fel: a jótekonysági bálét. Jelmezparádé volt Ali és Csocsó bo-hócok közreműködésével, a belépődíj fel-ajánlott összege hozzájárulás volt a könyv-tár fénymásolójának beszerzéséhez. A jel-mezparádé nem egy szokványos jelmez-bemutató volt. A fellépő gyerekek (óvodá-sok, iskolások) mesehősök, regényhősök és más irodalmi alakok jelmezét öltötték ma-gukra. A résztvevők száma közel 150 fő volt. Két önkormányzati képviselő is és számos, a könyvtárat szerető olvasó jelen-tős támogatást adott.

Albertfalván a népmesék világában való jártasságból „vizsgáztak” a gyerekek egy tréfás vetélkedőn. Pápai Kata kerámikus kiállításának megnyitóján Dinnyés József Töretlen hittelt c. műsora hangzott el.

Kelenvölgyben Gyurkovics Tiborral talál-kozhattak az olvasók, hallhatták verseit saját előadásban, mely bensőséges vallo-mássá vált hitről, alkotásról.

A Kelenföldi Könyvtárban renghagyó rajzórát tartott Füzesi Zsuzsa, a gyerekek kedvenc rajzolója. Elvarázsolta őket kedves egyéniségével. Az Irodalmi Kávéház ren-dezvényén Kodolányi János est volt, Csűrös Miklós irodalomtörténész kalauzolásával. A száz éve született íróra emlékező műsor vendége volt még Albert Gábor író és Mol-nár Piroska színművész.

A Lágymányosi Könyvtár ebben az évben ünnepli alapításának 80. évfordulóját, eh-hez kapcsolódott az emlékülés és kiállítás. Az emlékülés előadói Katsányi Sándor és Búza Péter várostörténész voltak, megnyi-tó beszédet dr. Fodor Péter, könyvtárunk főigazgatója mondott. A kiállításon a fény-kepeken, grafikai anyagokon kívül század-fordulós hangulatot idéző berendezések, tárgyak is szerepeltek.

A Nagytétényi Könyvtárban az Árkadia Művészi társaság mutatkozott be saját mű-veik színvonalas, sajátos humorú előadásá-val. Vers, elbeszélés, dramatikus jelenet, zene szerepelt ezen az irodalmi esten.

A Kísérleti lakótelepi könyvtárnak ven-dege Szabó Gyula színművész volt, aki köz-vetlen, színes egyéniségével igazán benső-séges hangulatot teremtett. A politikus Németh Zsolt, külügyi államtitkár volt a másik vendég, aki bizonyította, hogy a „politikus is ember” (és még rokonszenves is).

A Budafoki Könyvtár íróvendége Závada Pál volt, napjaink bestsellerének, a Jadviga párnájának szerzője. Igazi beszélgetéssé formálódott az est aktív és érdeklődő kö-zönsége révén. Színes és ötletes volt a helytörténeti séták megszervezése, ahol Budafok és Nagytétény nevezetes épülete-it, helyeit járhattuk be Garbóczi László helytörténész vezetésével.

Szakács Edit

A Fővárosi Könyvtári Napok dél-budai rendezvénysorozata

adott méltó keretet annak a könyvtártörténeti kiállításnak és emlékülésnek, amely a Karinthy Frigyes úti könyvtárunk elődjének (is) tekinthető, jubiláló Budai Könyvtár Egyesületet köszöntötte. Az emlékülésen hangzott el Katsányi Sándor, értékes történeti összefoglalója, amelyből a legérdekesebb részletet válogattuk ki.

A Budai Könyvtár Egyesület

Ezt a könyvtárat a szakirodalom úgy tartja számon, mint egy jellegzetesen 19. századi könyvtártípusnak, az egyesületi könyvtárnak egyik legsikeresebb hazai megvalósulását: virágkorában már a 20. század modern közművelődési könyvtárának, a public library típusú könyvtárnak megvalósítására törekedett, s a magyar valóság korlátai között ugyan, de két évtizeden át egyetlen könyvtár sem jutott közelebb ehhez az ideához.

Ha egyetlen mondatban kellene az intézmény történetét elmondanom, a névváltozásokat idézném: *II. kerületi könyvtár egyesület*ként indult, leghosszabban a Budai könyvtár egyesület nevet viselte, így maradt meg a köztudatban is, fénykorában viszont felvette a *Budapest könyvtár egyesület* nevet.

Létrehozása 1891-ben történt, széleskörű társadalmi összefogással, lokálpatrióta alapon, elsősorban pedagógusokra és tisztviselőkre támaszkodva, de más rétegeket és számos intézményt is bevonva. Az adományokból összegyűjtött, kezdetben szerény könyvtár egyre vonzóbb lett, felfelé ívelő spirálként mind többen vették igénybe – vagy egyesületi tagként vagy alkalmi, de mindenképpen fizetéshez kötött kölcsönzőként – s a használat növekedésével együtt nőtt az állomány is. Az ún. „hivatalos” könyvtárügy, a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa is felfedezte benne törekvéseinek legjobb gyakorlati megvalósítását, magasan kiemelkedő népkönyvtári anyagi támogatást kapott, és 1899-ben – most száz éve – a helyiséggond is megoldódott: a Corvin téri Budai Vigadóban kapott elhelyezést.

Az 1900-as évek elején fiókkönyvtárak sorát hozták létre, szociális feladatot is

vállaltak. Ez a fénykor: 1910 körül Budapest 35 legnagyobb állományú könyvtára közül a helyben használat intenzitásában már az 5-ik helyen állnak, a kölcsönzés terén viszont az elsők, maguk mögé utasítva az egyetemi könyvtárakat és a 6. éve működő Fővárosi Könyvtárat is.

1913-14-ben a könyvtár, amely nemes gesztusokra, adományokra és könyvtárosi álmokra épült, s mely mögött sohasem állt stabil anyagi-szervezeti bázis, megingott. Tárgyalások kezdődtek az ekkor kiépülő fővárosi könyvtári hálózathoz való csatlakozásról: 1919-ben szükségszerű és megmentő lépésként következett be a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár keretében történő újjászűletés.

A könyvtár társadalmi bázisa

A századforduló táján kétféle közművelődési könyvtár volt Magyarországon: a sztalaktit jellegű, felülről csepegtetett, a népnek adományozott gyűjtemény, és a sztalagmit jellegű, alulról, de nagyon szűk körben épülő, kis egyesületecskék önellátásán alapuló könyvhalmozok. Mindkettőnek szerény volt a társadalmi bázisa.

A magyar könyvtárügy nagy paradoxona az volt, hogy a könyvtári elit legjobbjai – Ferenczy Zoltántól Gulyás Pálon át Szabó Ervinig – világosan látták, hogy az angol-amerikai public libraryk nagyszerű és kívánatos intézményét olyan polgárság hozta létre, amely a magyar polgárságnál erősebb, aktívabb és főleg: gazdagabb. Ferenczyék úgy gondolták, hogy a folyamatot felülről lehet és kell gyorsítani, ezért támogatták a népkönyvtári kezdeményezéseket. Szabó Ervin ezt rossz megoldásnak tartotta. A kulcskérdés mindenképpen az volt: létre tud-e hozni a magyar polgárság magyar viszonyok között hasonló könyvtárat? És ha igen: mi ennek a teherbíró ké-

pessége? Hol vannak életképességének határai?

Ezekre a kérdésekre adott választ a Budai Könyvtár Egyesület. Magyarországon – az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület mellett – itt Budán valósult meg a legszélesebb körű társadalmi összefogás közművelődési könyvtár létrehozása érdekében. A mecénások tábora – eltérően a kor általános gyakorlatától – széles volt: tisztviselők, gyárosok, ügyvédek, tanárok, tanítók, kisiparosok egyaránt jelen voltak benne. Az adományozók egyben használók is voltak, akik a könyvtárat nem csak „adománynak”, hanem saját olvasmányaik forrásának is tekintették. A Budai Egylet tehát egy polgári könyvtár létrehozására tett kísérletet az 1890-es évek magyar viszonyai között.

A könyvtárat létrehozó ideák

Még a korabeli angol-amerikai közkönyvtárakat nagyjából a polgárok praktikus igényei hozták létre, ezt a könyvtárat az alapítók nemes ideái:

- „A köznép szellemi javainak gyarapítása” – vagyis a hagyományos népművelői funkció;
- a magyar nyelv és a magyar nyelvű kulturavak ápolása és terjesztése;
- a *lokálpatriotizmus*.

Idézek egy egyesületi jelentésből: „...míg a balparti (pesti) rész számos könyvtárral rendelkezik, addig a budai oldalon egyesületünk könyvtárain kívül a délutáni és az esti órákban egyetlen nyilvános könyvtár sem áll a közönség rendelkezésére.”

Az állomány jellegéről

A kor két meghatározó közművelődési könyvtártípusának állománya karakterisztikusan eltér egymástól: Az „adományozott” könyvtár (a kor számos városi könyvtára és a népkönyvtárak) az adományozó ízlését viselik, a kis egyesületi könyvtárakat viszont többnyire a tömegolvasmány-igény kontroll nélküli kiszolgálása jellemzi. A Budai Könyvtár e két véglet között állt: a létrehozók célja a „szellemi javak gyarapítása” volt, ez az állománygyarapításban igény-szintet jelentett, másrészt viszont az olvasók befizetéseiből tartották fenn, ezért tekintetbe kellett venni a használók ízlését is.

Kis-könyvtár – nagy-könyvtár dilemma

A könyvtárra is áll: a kicsi a szép, de a nagy a gazdaságos. A kis könyvtár olvasóközeli, a nagy könyvtár információgazdag.

A közművelődési könyvtáraknak ez a dilemmája a kezdetektől fennállt, a Budai Könyvtár Egyletnek is szembe kellett néznie vele. A problémát huszárvágással oldotta meg: elkülönítette az ún. „szakkönyvtárat” és a népkönyvtári fiókjait.

Az előbbi persze nem szakkönyvtár volt a szó mai értelmében, hanem egy vegyes összetételű, általános gyűjtőkörű állomány, igen végletes anyaggal. Volt benne egy Plutarkhosz 1551-ből, egy Hesziodosz 1564-ből, 11 Elzevir – de volt számos efemer, ismeretterjesztő szintű munka is, és sok volt benne az esetlegesség, hiszen a könyvtárat nem professzionisták vezették, hanem – a szó legszebb értelmében, de mégis: dilettánsok. A gyarapodás fő forrása pedig az adományozás volt. Az esetlegesség miatt a gyűjteményt a kutatók nem igen tudták használni, a Vigadóban őrzött anyag egyre inkább tanulmányi könyvtárrá vált. 1915-ben 11 és fél ezer látogató közül 10 és félezer középiskolás volt, fél ezer pedig egyetemista.

A Budai Könyvtár mint átmenet

a hagyományos népkönyvtár és a public library típusú modern közkönyvtár között

1897-ben a Budai Könyvtár évkönyvében így nyilatkoztak: „Az elv: elérni, amit a létező viszonyok között csak lehet. Fejlettebb, előrehaladottabb államok példája lebeg előttünk.” A külföldi példára történő utalások mellé konkrét stratégiai tervet is felvázoltak, amely egyértelműen a modern közművelődési könyvtár irányába tart: „Egyesületünk a szakkönyvtárat egy nagy nyilvános könyvtárrá akarja fejleszteni, megfelelő helyiségekkel, tágas olvasótermekkel, rendszeresített tisztviselőkkel... legyen egy erős központi szakkönyvtárunk és a népkönyvtárak egész hálózatával övezzük ezt a központi intézményt.”

A Budai Könyvtár Egyesület és a Városi Könyvtár viszonya

A Budai Könyvtár sikertörténete a kezdetektől hatott a városi könyvtár ügyében igencsak késlekedő fővárosra. A Budai Egylet 1891 szeptemberében alakult, s ta-

lán nem véletlen, hogy közvetlenül ez után, az év novemberében Rácz Károly városi tanácsnok szóvá teszi a városi könyvtár szükségességét – amiről már évek óta nem esett szó. A következő évben, 1892-ben Toldy László, a Fővárosi Levéltár igazgatója vállalja egy létesítendő városi könyvtár kialakítását. Félig-meddig a Tanács háta mögött egy általános gyűjtőkörű, a széles nyilvánosságnak szánt – de főleg diákok által használt könyvtárat alakít ki, igen hasonlatosat a Budai „szakkönyvtárhoz”.

Egészen más szituáció alakult ki később évek múltán. Szabó Ervin 1910-ben, emlékeztetes Emlékiratában a tervezett városi könyvtári közművelődési fiókhálózatba valamennyi népkönyvtár beolvasztását javasolta, a Budai (ekkor már nevében: Budapesti) Könyvtár Egylettel azonban kivételre is hajlandó volt. „Ez a könyvtár – írta az Emlékiratban – eléggé jelentékeny ahhoz, hogy önálló egyéniségét – ha kívánja és amennyire lehetséges – megtartsa.”

A Budai Könyvtári Egylet ekkor 6 fiókkal és azokban 10 ezer kötetrel rendelkezett, Szabó Ervin viszont csak tervekkel. (Amikor a hálózatot a város saját erejéből volt kénytelen létrehozni, 3 év alatt 3 fiókkönyvtár s benne 9 ezer kötet volt a végeredmény.) Pusztán a mennyiséget tekintve tehát egyenlő felek álltak egymás mellett. A fúzió ekkor – bár a Budai Egylet vezetői eleinte nem zárkóztak el mereven a gondolatától, – nem jött létre. Az egyesítés ill. ekkor már inkább a beolvasztás gondolata a Fővárosi Könyvtár részéről később sem került le a napirendről. A Központi Könyvtár irattára egy meglepő dokumentumot őriz: Dienes László belépési nyilatkozatát a Budai könyvtárba. Egy időben

ugyanis a Fővárosi Könyvtár vezetősége az Egyesületbe való nagy létszámú belépéssel, magyarán puccsal kívánta körébe vonni a Budai Könyvtárt.

Ami ezekkel az eszközökkel sem ment éveken át, az egy csapásra könnyűvé vált a tanácsköztársaság alatt. A Közoktatásügyi Népbiztosság 22. sz. rendelete minden közművelődési könyvtárat köztulajdonba vett, s egy másik rendelet a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat bízta meg a budapesti fiókkönyvtár hálózat kiépítésével: 1919 június 24-én nyílt meg a Corvin téren, régi helyén a felújított, felfrissített könyvtár.

Bárhogy is vélekedünk az átvétel jogi oldaláról, tény, hogy a Fővárosi Könyvtár jó gazdája lett annak a könyvtárnak, melynek derekas múltja volt ugyan, de jövője nem: az átvétel a biztos enyészettől mentette meg az intézményt, s egy máig élő könyvtárral gazdagította a főváros olvasóközönységét.

* * *

Befejezésül idézzük Szabó Ervint – aki igazán nem vádolható az egyesületi és a népkönyvtárak iránti pozitív elfogultsággal: „A Budapesti Könyvtár Egyesület méltán kívánhatja, hogy két évtizedes múltjának emléke intézményesen is megörökíttessék.”

Örülhetünk, hogy a Karinthy Frigyes utcai könyvtárban rendezett kiállítás és tudományos emlékülés „intézményesen is megörökítette” ezt a nemes múltú könyvtárat.

Katsányi Sándor

Könyvtári Napok az Észak-pesti Régióban

Az immár lassan hagyománnyá nemesedő programsorozat az NKA pályázatból való helyi részesedés hatására reprezentatívabb, gazdagabb volt az eddigieknél. Módunk volt kerületi társintézményekkel való közös rendezvények szervezésére, ez egyszer nem „szegény rokonként”, tudniillik, hogy ők fizetnek, mi pedig a „nevünket adjuk”.

Régióink majd minden könyvtára több sikeres rendezvényt szervezett a két hét folyamán, ezek közül, számukat tekintve, kiemelkedtek a gyermekrendezvények. Volt néhány rendkívül sikeres, felnőttekhez szóló előadás is: így pl. a Király utcában, a szombat délutáni hangverse-

nyen közel 100 hallgató vett részt és pl. az előzetes várakozásnál is élénkebb volt a könyvtárosok számára dr. Harday Ildikó pszichológussal rendezett beszélgetés az interperszonális kapcsolatokról a közkönyvtárakban.

15 rendezvényünkön megközelítőleg 1000 olvasó, látogató vett részt.

A XV. Kerületben a Portéka Színpad kiváló színvonalú előadása mellett B. Horváth István „rendezvénysorozata” volt kiemelkedő. Alsósoknak és felsősöknek énekelt megzenésített verseket két könyvtárunkban is, hangos kacagást, meghatott csendet varázsolva a gyerekek arcára, lelkébe, s ráébresztette őket arra, milyen jól érezhetjük magunkat nagy költőink társaságában.

„Kézenfogva” az újpesti, Király utcai könyvtárban

A XX. század végén, rohanó világunkban vajon van-e, s mi a nagyszülők szerepe a gyerekek életében? Erre a kérdésre vártunk választ pályázatunk révén. Rajzoldj vagy írd mesét, verset, vagy számodra kedves, „igaz történetet” a nagyszüleidről – így szólt a felhívás a kerület általános iskoláinak. Meglepően sok diák ragadott tollat, ceruzát, 53 értékes, szép alkotásuk a gyerekkönyvtár falain még látható. A rajzok és az írások a hétvégeken és a nyarakon együtt töltött napok, órák örömeit, vidámságát ábrázolták nagy-nagy szeretettel. Nagypó, nagyanyó mindenre ráér: beszélgetnek, játszanak, kirándulnak az unokákkal, mesélnek, babaruhát varrnak, gondoskodóan és játszva szeretnek. Az emlékek

fájdalma is kifejezést nyert, a szeretett nagy elvesztése szép, szomorú alkotásokat ihletett.

A szokásosnál jobb anyagi körülmények lehetővé tették, hogy apró ajándékot minden gyerek kapjon, s ez jó érzés volt! A zsűri feladatát a látogatók töltötték be. Szavazataik alapján (192 érvényes szavazat volt) hat pályázó kapott értékes könyvjuttalmat egy hangulatos eredményhirdető délutánon gyerekek, szülők, nagyszülők vidám kavalkádjában. Ritka „együtt-örülős” percek voltak ezek, amit a felnőttek nem győztek köszönni nekünk, könyvtárosoknak. Az elcsendesedő könyvtárban nagyon meleg szívvel nézem végig immár sokadjára a kiállítást...

Preiszler Judit

Anyóka

Mese - Mese anyóka,
Menj csak haza főzni,
Majd én addig dolgozok rád,
Mese - mese anyóka.

Apóka

Hely - hely apóka,
Mit kéne most csinálni,
Nem lesz többet gyerekekem,
Mit kéne most csinálni.

Bacsó Zoltán 5.2

Kőhídi Imre: Kék álmok

Álmaink lehetnek színesek, de kötődhetnek csak egy színhez. A Tomori közben a kék szín uralkodott 1999. október 7-én délután, mert a tengerek mélységeiben kalandozhattunk másfél órán keresztül Kőhídi Imrével.

A Kék álmok c. könyvének megjelenése és az Állatbarát Klub gyermek tagságának kívánsága adta az ötletet arra, hogy meghívjuk a szerzőt.

Nagyon izgalmas diavetítéssel egybekötött előadást láthattunk és hallhattunk a tengeri állatok életéről, és a bűvarkodás fontos szabályairól. Kitekinthettünk a szárazföldre is, így arab városok és az ott élő gyerekek életéről is láthattunk felvételeket és kaphattunk körültekintő magyarázatot.

Ismét beigazolódtott az, hogy a videó és a XXI. század technikái mellett a diavetítés még mindig nagyon hangulatos lehet.

Zárszóként Kőhídi Imre gondolatait szeretném idézni:

Kőszegi Katalin
XIII/5.

A mai esteben negyedik világhon rögzít
 önöm volt előző, nyugtelt tevékenység
 látni, ahol egy oroszországi délután
 a foci helyett a bűvarkodás volt a téma.
 Ha téglán videmül ötletesen az úton
 havelni, lemerrel valódi diavetítéssel.

Kőhídi Imrével

Kőhídi Imre

99. X. 7.

„A mesehallgató gyerekből lesz az olvasó felnőtt”

– Két gyerekrendezvény a Dagály utcai könyvtárban –

Október 5-én Sallai Virág bábművész volt vendégünk. A bemutatkozás után kedveséget sugárzó lényével egy-kettőre bővöletbe ejtette a közönséget. Több mint hatvan kerületi kisiskolás figyelte feszülten, hogy a Zelk Zoltán meséjéből életre kelt három nyúl mint hozza rettegésbe az erdő lakóit. A nagyméretű, kézre húzható bábokat a közönségből kiválasztott gyerekek mozgatták a művésznő irányításával, aki számukra előmondta a szöveget, közösen játszották el a történetet. Könyvtárosok, pedagógusok újra megerősítettünk ama nézetben, hogy igazán élővé, és maradandóvá azok a gyermekfoglalkozásaink válnak, melyeknek ők maguk is tevékeny, teremtő résztvevői. A második mesére megkésve futottak be egy óbudai iskola könyvtár szakkörös felelősei: velük együtt már több mint hetvenen szurkoltunk a kispárnába gyömöszölt kisegérnek, kit az olvasó farkas feje alól reszketve szabadított ki hűséges társa, míg mi, hetven valahányan (a lassan elfogyó levegőjű gyermekkönyvtárban) lélegzetviesszafojtva vigyáztunk, nehogy a farkas felébredjen. Igazi bábszínházi, varázslatos mesehangulatot keltő délelőtti volt!

Október 13-án dr. Pénzes Bethen halbiológus volt könyvtárunk vendége. Az édes és sósvízi halak, a hullók és kétéltűek, akváriumok és terráriumok avatott ismerője és tudósa örömmel fogadta a könyveiből rögtönzött asztali kiállítást, melynek kb. 20-25 példányából szinte valamennyi a gyerekkönyvtári polcokról került elő. A bemutatkozás során elmesélte, hogyan vált az első befőttesüvegben tartott hal tulajdonosából a szakma nemzetközileg is ismert művelőjévé. Ezután a halak és teknősök tartásával kapcsolatos hasznos tudnivalókról, ötletes fogásokról beszélt. A gyerekek érdeklődéssel kapcsolódtak be az akvarisztikáról és terrarisztikáról folyó hasznos eszmecserebe. A beszélgetés után a berlini állatkertben készült gyönyörű, színes felvételeken csodálhattuk meg a legkülönlegesebb akváriumlakókat. Egyes példányok nevetésre, mások csodálkozó megjegyzésekre ösztönözték a gyerekeket, kiknek Pénzes Bethen, a látottak jobb megértését segítő, türelmes narrációval szolgált.

Mindkét rendezvény új és kellemes élményekkel és ismeretekkel gazdagította az összesen mintegy 120 főnyi gyereksereget.

Kiss Katalin
gyerekkönyvtáros

Fővárosi Könyvtári Napok Észak-Budán 1999. október 13-28.

A FSZEK évente megrendezi a *Fővárosi Könyvtári Napokat*; könyvtáraink az idén is izgalmas eseményekkel készültek az ünnepségsorozatra.

Elsőként rajzversenyt hirdetett az észak-budai régió, amelynek kimondatlan célja volt, hogy az olvasó ifjúságot még jobban a könyvtárak felé fordítsa. Két témával lehetett pályázni, (1/ *Könyvtár a XXI. Században*; 2/ *Kedvenc regényalakom*), 2-2 művel 6-18 éves korig, 3 korcsó-

portban. A pályázat sikerét mutatja, hogy kb. 400 rajzot kellett elbírálnia *Hőgye Katalin kerámikusnak* és *Gerlóczy Bea festőművésznek*. A rajzpályázat egy részét a *Török utcai könyvtárban* hirdették meg, hiszen a leghálásabb dekoráció a gyermekrajz. Az idén irodalmi pályázattal is bővült programunk. Műfajilag széles lehetőséget adtak hozzá: vártak novellát, képregényt, krimit, verset. Iskoláktól és olvasóktól is érkezett be pályamű. A gyerekek otthoni munkaként, tanári irányítás nélkül készítették el írásaikat. Úgy tervezték el az „Ő könyvtárakat”, hogy az otthont áthelyezték egy ún. bevásárlóközpontba. A többszintes könyvtárban, mely egybenyílik – szinte minden esetben – egy kondi-aerobic teremmel, teázni, sütni is lehet. A robotok is olvasnak, nem mást, mint könyvet. Az eredményhirdetésen minden gyerek kapott névre szóló biztatást, ajándékot.

Október 13-án 18 órakor „*Mik vagytok ti, istenek?*” címmel *Kende Péter*-könyvbemutató volt a *békásmegyeri Füst Milán utcai könyvtárban*. Az orvosi műhibák írójának gyorsan hiánycikké vált nagysikerű könyve nagy érdeklődést váltott ki az olvasók és könyvtárosok körében. A beszélgetésre forduló találkozáson sokan már az első néhány mondat után elmondták véleményüket a kórházakról, orvosokról, személyes tapasztalataikról. A végig érdekes, pergő hozzászólások és válaszok után azt is megtudhatták a résztvevők, hogy az író hamarosan megjelenő *Princz Gáborról* szóló könyve után tavaszra tervezi az orvosi műhibák II. kötetének megjelenését.

Október 14-én immár második alkalommal tartott lendületes és lebilincselő tárlatnyitó előadást *Dr. Supka Magdolna művészettörténész* a fenti könyvtárban, ahol a csillaghegyi T-Art Alapítvány 8 grafikáját és 2 litográfiáját állították ki. Bevezetőjében szólt az irodalom, mint nyomtatott szó és a grafikus ábrázolás kapcsolatáról, valamint a művészet jelenlegi nehéz helyzetéről, amelyre példa a T-Art alapítvány kiállítóterem-hiánya is. Végül minden egyes alkotásról mesélt néhány szóban, bevonva a megjelent művészeket is.

Az elmúlással kapcsolatban különösen megrendítő volt a néhány napja elhunyt *Kovács Tamás „Majomkirály”* trilógiájáról hallani.

Az *óbudai Fő téri könyvtárban* nagy várakozás előzte meg a neves előadó, *dr. Reisinger János irodalomtörténész* estjét, amelyet az időskorúaknak szentelt *október 28-án, este 6 órakor „Szép a fiatal, de a vén nagyszerű”* címmel. A versekkel és bibliai idézetekkel tarkított bensőséges hangú előadás arra kereste a választ, hogy mi teszi széppé az idős kort. *Dr. Reisinger János* szerint az embernek először is meg kell tanulnia jónak lenni, majd meg kell tudni őrizni a gyermeki tulajdonságokat – úgymint: őszinteség, igazságosság, rácsodálkozás, nyitottság, bizalom az emberekben –, hogy életünk minden így begyűjtött kincsét környezetünkre tudjuk sugározni. Csak annak van szép öreg kora, akinek élete is szép volt – vont le a következtetést az előadó. Búcsúzóul felvételről meghallgattuk *Latinovits Zoltán* nagyszerű tolmácsolásában *Kosztolányi: Hajnali részegség* című versét.

Hasonlóan sikeres estet rendezett a *Böszörményi úti felnőtt könyvtár* lelkes csapata október 19-én. Rendezvényük valójában lehetett volna akár *Sarmago-est* is (az író tavalyi Nobel-díjának kapcsán), de mivel legtöbb műve magában foglalja hazája történelmének bizonyos korszakait, s ha már egyszer „kéznel volt” *dr. Pál Ferenc irodalomtörténész*, műfordító, a portugál irodalom legautentikusabb ismerője, úgy gondolták: kibővítik a programot Portugália történelmének, irodalmának ismertetésével, és egy fiatal muzsikusként (Gazda Bence), meg egy jó orgánumú színész (*Balogh Bodor Attila*) közreműködésével irodalmi estté kerekítik. Pál tanár úr párhuzamosan „mesélt” Portugália történelméről, irodalmáról, kezdve a XIII. századi gallego-portugál költészetől egészen napjainkig, az 1974 óta feltűnt, Magyarországon alig ismert, új írónemzedékig. Ezzel a „szinkronos” előadásformával együtt „látatott” nevezetes történelmi eseményeket, irodalmi korszakokat. Így jutottak el a Nobel-díjas *José Saramagohoz*, akit az 1982-ben megjelent *Emlékirat a kolostorról* című regénye tett naggyá. Az estet kávé és pogácsa melletti kötetlen beszélgetés fejezte be, olyan témákról, mint például az újságolvasás szükségessége, vagy a brazil szappanoperák társadalmi szerepe a mai Magyarországon.

A két irodalmi est között lazítani lehetett a *Hólabda* játékkal, amelyet a *Böszörményi úti gyermekkönyvtár* rendezett meg október 12-én. A játék lényege, hogy a könyvtáros kérdéseket tesz fel a könyvekből, ezeket belerakosgatja az olvasmányokba, a gyerekek megtalálják és

válaszaikat gyűjtőládába dobják. A játékban részt vevő könyvek száma egyre nő. Eddig egy évben négyszer volt sorsolás, amelyből az egyiket a Könyvtári Napok alkalmából tartottak meg. Különböző apróbb tárgyakat sorsoltak ki. (Toll, ceruza, tolltartó, kulcstartó stb.) A megfejtés addig van játékban, ameddig ki nem húzzák. Aki a sorsoláson nem tud részt venni, nyereményét két héten belül még átveheti. Ha nem vette át, a nyeremény megy vissza a dobozba. Egy-egy alkalommal az összes megfejtés kb. 2/3-át sorsolják ki. A sorsolást egy könyvtárhasználati játékkal kötik össze. A jelenlévők kérdést kapnak, amelyre a választ valamelyik kézikönyvből kell megkeresniük és kiírniuk. Könnyítésül megadják a könyv raktári jelzetét. Ezenkívül könyvcímeket kapnak, amelyek szerzőjét, raktári jelzetét a katalógusban, a könyvet magát a polcon kell megkeresni. A helyes megfejtő egy tombolajegyet kap. Aki ügyes, több jegyet is összegyűjthet! Ennek a játéknak a nyereményei között egész toll- és ceruzakészletek, könyvek, csokoládék is vannak. A rendezvénynek akkora sikere van, hogy legtöbbször a szülők is beállnak a játékba.

Az egész rendezvénysorozat végén került sor a *kerületi iskolákban meghirdetett rajzverseny díjkiosztó ünnepségére* – kicsit csúszva – november 4-én, a *Füst Milán utcai könyvtárban*. A kellemes környezetben először a *Dózsa György úti Általános Iskolások* kis népi táncos-dal-os műsorát tekinthették meg az egybegyűltek, majd egy rövid bevezető után a zsűri adta át a díjakat, rövid értékelés mellett. Az izgatott, de jó hangulatú ünnepségen értékes könyvek, rajzoló és festőszerszámok kerültek a kis művészek birtokába.

Ma már mindannyian, akik a szervezésben, rendezésben, lebonyolításban részt vettünk csak reménykedhetünk, hogy nemcsak mi gondolunk vissza elégedetten az idei *Könyvtári Napokra*.

(A jelen cikk összeállítója ezúton mond köszönetet Török Györgynének, Oszkó Juditnak, Szirtes Katalinnak, Koppány Péternének, Tóth Ritának, Krecsmáry Lászlónénak, Böszörményi Mártának és Varga Saroltának az értékes közreműködésért, mert nélkülük e cikk nem jöhetett volna létre.)

Jáger Judit III/7

Kottakiállítás és vásár a Zenei Gyűjteményben

Zenepedagógia és előadóművészet '99 címmel idén is kottakiállítást tekinthettek meg az érdeklődők október 19-e és 21-e között a FSZEK Zenei Gyűjteményében.

A tárlat rendezői, a Zenei Gyűjtemény, az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó, és a Kodály Zoltán Zeneműbolt részben újonnan megjelent, részben már népszerűvé vált oktatási segédanyagokat és repertoárdarabokat ajánlottak a zenepedagógusok, valamint a jelen és jövő muzsikusai figyelmébe.

A tavalyi Peters-bemutató után idén több neves külföldi cég is ízelítőt adott kínálatából: Németországból a Petersen kívül a Kunzelmann, a Breitkopf und Härtel, a Henle, Ausztriából a Doblínger, az Universal, a Schott, Angliából a Boosey and Hawkes, Lengyelországból a PWM, Francia-

országból a Leduc, Olaszországból a Ricordi és a nálunk még kevésbé ismert holland XYZ kiadó kiadványaival ismerkedhettek a látogatók. Megjelentek a hazai zeneműpiac képviselői is: a nagy hagyományokkal rendelkező Editio Musica Budapest mellett a fiatalabb Akkord Kiadó, a Music Trade Kft., a Simonffy Kiadó, a Polifon Zeneműkiadó és a könnyűzenére specializálódott Solo Music Kiadó.

A kiállításon vásárlásra is lehetőség nyílt: az eredeti árnál 10%-kal olcsóbban juthattak kottákhoz az érdeklődők.

A rendezvény idén is jó alkalom volt a Zenei Gyűjtemény állományának felfrissítésére. Példányokat vásároltunk az olvasók által legkeresettebb operák zongorakivonataiból, ária albumokból, spirituáléből, hangszeres előadási darabokból. Ezen kívül régi angol vokális művekkel, kortárs norvég

és lengyel szerzők alkotásaival és újabb Chopin összkiadással gyarapodott a könyvtár. A vásárolt műveken kívül a Gyűjtemény régi partnerének számító Editio Musica Budapest Zeneműkiadó több mint százezer forint értékű adományával is gazdagította kottaállományukat, amelyet ezúton is köszönünk.

A mostani és a tavalyi kiállítás sikerén felbuzdulva a szervezők a jövőben is terveznek hasonló bemutatókat.

Csopaki Orsolya

EZ TÖRTÉNT...

 Október 1-jén, a Zene Világnapján a Kodály Zoltán Zenemű- és hangszerbolt Zenei Antikvárium árverésre bocsátotta Erkel Ferenc Himnusz című művének első kiadású ének-zongora kottáját. A Magyar Televízió „Szabadság tér” c. műsorában zajló licitálás során a kotta 280 ezer Ft-ért kelt el. Az összeget a FSZEK Zenei Gyűjteményének ajánlotta föl Várhelyi Márton, a zeneműbolt vezetője. Ezúton is köszönjük Várhelyi Mártonnak a nagyvonalú ajándékot, amelyet a Zenei Gyűjtemény állománya gyarapítására fordít.

 Október 12-én délután felbolydult a Munkásotthon utcai könyvtár; mintegy 120 gyerek érkezett a Nemzeti Színház fiatal művészeinek „Vaseszű Mihók” című előadására. Sok-sok hangszer, hegedű, furulya, gitár, doromb, ütősök kísérték a mai magyar költők verseiből álló, ügyesen megkomponált és koreografált műsort. A gyerekek szereplőkké váltak; hol együtt énekeltek, hol közösen táncoltak, végül a fellépő színészekkel együtt körbe vonatozták a könyvtárat. Mindenki nagyon jól érezte magát – ezt bizonyította a gyerekek ütemes „Vissza! Vissza! kiabálása, a bő egy órás előadás végén.

 Albert András ötvösművész és Horányi Ágnes iparművész alkotásait bemutató kiállítás nyílt **október 19-én** a FSZEK XVIII/3. sz. könyvtárában.

 Október 28-án Ürmös Péter grafikusművész alkotásaiból kiállítás nyílt a Pataky Artotékájában, amely november 23-ig tekinthető meg a könyvtárban, nyitva tartási időben.

 November 18-án tartotta 75 éves jubileumi ünnepségét az Andrassy úti könyvtár. A bensőséges megemlékezést összekapcsolták „mini” könyvtártörténeti kiállításuk megnyitójával is, amely a FSZEK belvárosi könyvtárainak történetét tekinti át. A kiállítás az Andrassy úton december végéig tekinthető meg, utána a 6. sz. régió könyvtáraiban folytatódik bemutatása.

 Budapest Főváros Önkormányzatának Főpolgármesteri Hivatal és a Kínai Népköztársaság Nagykövetségének baráti együttműködése hívta életre azt a „Kínai olvasószobá”-t, amely **november 19-én** nyílt meg a Gutenberg téri (VIII/1.) könyvtárban. A Chen Guryan Nagykövet Úr által adományozott könyvek, valamint a Magyar-Kínai Baráti Társaságtól átvett folyóiratok és egyéb, kínai vonatkozású irodalom szerény alapját képezi annak a kis gyűjteménynek, amely a Budapesten élő kínai állampolgárok beilleszkedését kívánja megkönnyíteni.

SZEMÉLYI HÍREK

Új munkatársak

Major Andrásné könyvkötő (Kötészet),
Sohár Józsefné könyvkötő (Kötészet),
Demes Réka könyvtáros (Zenei Gyűjtemény)

Nyugdíjba vonulás

Indali György könyvtáros (Budapest Gyűjtemény), **Cziboly Józsefné** osztályvezető (Olvasószolgálat.)

Pályázati felhívás

A pályázatot meghirdető szerv:

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kelet-pesti régiója

A meghirdetett munkahely:

Könyvtárvezetői állás. FSZEK XVII/4. sz. könyvtára (1173 Bp., Újlak u. 110.)

Feladat: a könyvtár munkájának szervezése és irányítása a FSZEK Általános ügyrendjének II. 6. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Képesítési és egyéb feltételek:

Szakirányú felsőfokú képzettség és legalább 5 éves közművelődési könyvtári gyakorlat, valamint alapfokú számítógépes + TextLib ismeret.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb:

Az állás elfoglalási ideje: 2000 január 1.

A vezetői megbízás határozatlan időre szól. Bérezés a KJT besorolásának megfelelően + vezetői pótlék.

A pályázatnak tartalmaznia kell az önéletrajzot, az oklevél másolatát, a vezetői programot és erkölcsi bizonyítványt.

A pályázat beadási határideje: 1999. december 15.

Elbírálása a leadási határidőt követő 15 nap.

Postacím: Szecsei Lászlóné, FSZEK Kelet-pesti Régió, (1102 Bp., Szent László tér 7-14.)

Tel./fax: 262-2182 <http://Sze-bp-10-4.c3.hu/>

A pályázatot meghirdető szerv:

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Észak-pesti Régiója

A meghirdetett munkahely:

Könyvtárvezetői állás. FSZEK XV/1. sz. könyvtára (1153 Bp., Eötvös u. 8.)

Feladat: a könyvtár munkájának szervezése és irányítása a FSZEK Általános ügyrendjének II. 6. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Képesítési és egyéb feltételek:

Szakirányú felsőfokú képzettség és legalább 5 éves közkönyvtári gyakorlat, valamint alapfokú számítógépes ismeret. Előnyt jelent a TextLib ismerete és alkalmazása.

Juttatások, illetmény, pótlék:

Az állás elfoglalási ideje: 2000 február 2.

A vezetői megbízás határozatlan időre szól. Bérezés a KJT besorolásának megfelelően + vezetői pótlék.

A pályázatnak tartalmaznia kell az önéletrajzot, az oklevél másolatát, a vezetői programot és erkölcsi bizonyítványt.

A pályázat beadási határideje: 1999. december 31.

Elbírálása a leadási határidőt követő 10 nap.

Postacím: Szabó Jánosné, FSZEK Észak-pesti Régió, (1138 Bp., Dagály u. 9.)

Tel./fax: 3403-309

Pobori Ágnes felelős szerkesztő
Gujgiczter Imréné, Hámory Zsófia,
Hucskóné Kovács Mária, Kapuvári Zsuzsa,
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné,
Vargáné Vida Emília

Felelős kiadó: Fodor Péter főigazgató

Megjelenik havonta.
Ára: 10,— forint.
Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft.
Szedés, tördelés, nyomtatás:
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Nyomda
ISSN 0139-1917.
Táskaszám: 268/99.